

helyett annak adótartozását kifizeti, nem az adótartozásra fennálló elévülési idő szerint évül el. A követelés tehát ezuttal nem jellegtartó, hanem jellegvesztő kötelem. Úgy a jellegtartó, mint a jellegvesztő kiképzésre a jogélet terén egyaránt találunk szabályozást nagy számban, ezért előadó azt az elvi alapot kereste, hogy mikor és mi által válik egy követelés jellegtartóvá, vagy megfordítva jellegvesztővé. A megoldást abban véli feltalálni, hogy keresni kell a fogalmi minősítésen túlmenőleg azt a gazdasági részvonalatkozást, ami az egységes fogalmon belül az alkalmazandó jogtétel felállítására okul szolgált. Az egyes jogtételek ugyanis nem a fogalom kedvéért születnek meg, hanem a fogalomban benne rejlő valamely gazdasági vonatkozás okából. Ha a kötelem életében történő változás után a kérdéses szabály szempontjából irányadó részvonalatkozás még mindig fennmaradt, akkor a régi kötelem tétele érvényesül, tehát a kötelem jellegtartó kiképzése, ha ez a részvonalatkozás elesik, úgy a kötelem kiképzése jellegvesztő. Az egyes jogtételeknek a fogalomban bennrejlő megfelelő részvonalatkozása természetesen csak nehéz analitikus munkával lelhető meg, ami azonban a módszer helyességét nem érintheti.

A Magyar Jogászegylet összehasonlító jogi szakosztályán Dr. Picker Ernő, budapesti ügyvéd 1938. ápril 9-én előadást tartott „Az angol bíróságok legújabb joggyakorlata a bíróság nem érvényesíthető kötelmek terén” címmel. Előadó ezen kötelmeket két főcsoportra osztja, aszerint, vajjon 1. büntető, ill. erkölcsi tiltószabályokba, vagy 2. más jogszabályokba ütköznek-e és a közérkölcsök, ill. közérdek szempontjából nem kívánatosak. Ezen második főcsoportba tartozó kötelmeket két alcsoportra osztja, aszerint, vajjon a Common Law (jus strictum), vagy a Law of Equity (jus aequum) szabályaival ellenkeznek-e, és röviden megmagyarázza ezen két, csak az angol-szász jogban ismert jogrendszer közötti különbséget. — Az 1936. és 1937. évek folyamán elbirált több érdekes jogeset kapcsán, és, ahol szükségét látja, néhány régebbi ítéletre való utalással mutatja, hogy, bár az angol jog a kötelmek e fajtája tekintetében más országok jogrendszerével alapjában véve azonos elvi jogszabályokat alkalmaz, de az angol népnek más nemzetektől bizonyos tekintetben eltérő erkölcsi felfogása (p. o. házassági nemi élet, becsületbeli adósság stb.), vagy az angol jognak, más jogrendszerekben ismeretlen, tételes szabályai alapján (öngyilkosság mint büntetés, a jogügyleti indíték — „consideration“ — intézménye, az in integrum restitutio megtagadása még kétoldalú turpitudó esetén is, a jogsegély megtagadása a szerződéses birságtól stb.), az angol bíróságok mégis gyakran más eredményre jutnak, mint a mi bíróságaink. Részletesebben foglalkozik a szerencsejátékon alapuló kötelmek terén kifejlődött joggyakorlattal és ezzel összefüggésben a becsületbeli adósság fogalmával, úgyis mint a szerződéses birság, „penalty“ kérdésével, a Law of Equity és az ármegállapító kartellek befolyása alatt. Összefoglalólag kiemeli, hogy, bár az angol bíróságok ott, ahol alkalmuk van, a vétlen szerződő felet a rendelkezésükre álló eszközökkel megvédik, de kérlelhetlen szigorral járnak el azzal szemben, akinek törvénytelen szándéka megállapítható.